

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по стопански науки и
управление за резултатите от извършеното
оценяване по процедура за програмна акредитация
на докторска програма Туризм от професионално
направление 3.9. Туризм, област на висше
образование 3. Социални, стопански и правни науки
във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за програмна акредитация на докторска програма “Туризъм” от професионално направление 3.9 Туризъм във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 85, ал. 1 от ЗВО

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Изпълнение на препоръките от предходната акредитация

2. Проверка по изпълнението на критериите за програмна акредитация на докторска програма в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование/ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016г.

3. Приложения: таблици /задължителни и по избор/

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	03.11.2022г./ Протокол № 24
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	09.03.2023г./ Протокол № 5
3.	Извършено посещение на ЕГ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	02.08.2023г./ Протокол № 29
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	13.09.2023г./ Протокол № 31
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

- 1. Проф. д.ик.н Соня Варадинова Милева**, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – ръководител ЕГ
- 2. Доц. Теодора Ризова**, НБУ
- 3. Виолета Добрева**, докторант МВБУ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: **доц. д-р. Надя Маринова**

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Настоящата процедура е за откриване на обучение в ОНС «доктор» в ПН 3.9 Туризм във ВТУ. ВУ е получило програмна акредитация в ПН 3.9 Туризм от НАОА през 2018 г. (Протокол №22 /11.07.2018 г. на ПКЧУ на НАОА) с обща оценка 8.73 (осем цяло и седемдесет и три стотни) и срок на валидност на акредитацията от пет години.

Обучаващо звено на докторска програма „Туризм“ ще бъде катедра „Туризм“, която е структурно звено на Стопански факултет на ВТУ. В докторската програма „Туризм“ от ПН 3.9 Туризм до момента не е осъществяван прием и обучение на докторанти.

Няма предходна акредитация и препоръки.

2. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

СТАНДАРТ 1 ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

1.1.1. Обучението по ДП „Туризм“ ще се провежда в съответствие с разработените визия, мисия, цели и задачи на университета. Постоянната комисия установи, че при обучението се спазват изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България /ЗРАСРБ/ и Правилника за неговото прилагане, Закона за висшето образование, Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторантите, както и вътрешните нормативни актове на ВТУ. ВУ има приета „Стратегия за развитие на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ 2017-2025 г. (Решение на АС № 5//29.05.2017) и Стратегия за развитие на катедра „Туризм“ в периода 2023-2028 г. (Протокол №КД-01-ТУ-05/29.04.2022 г. на Катедра Туризм).

1.1.2. ВТУ има собствена политика по качеството като част от стратегическото управление на висшето училище с действаща Система за управление на качеството (СУК). ВТУ е първото държавно ВУ с международен стандарт по качество по ISO 9001:2015. В разработената и утвърдена СУК в ВТУ са включени подробни стандарти за учебни програми, конкретни показатели за оценяване на учебна програма, статут на Център по управление на качеството (ЦУК) и Факултетска комисия по управление на качеството (ФУКА). СУК в ВТУ е сертифицирана по ISO 9001:2015 през 2016 г. за периода 18.05.2016-18.05.2019 г. и е установено нейното пълно съответствие с изискванията на стандарта. През 2019 г. ВТУ е преминал успешно през два ресертификационни одита по ISO 9001:2015, респективно с валидност до 15.05.2022 г. и до 17.05.2025 г. През акредитационния период са планирани и проведени три вътрешни одита, по които не са отправени препоръки и не са установени несъответствия.

Катедра „Туризм“ се съобразява изцяло и прилага утвърдените стандарти и показатели за осигуряване на качеството на докторската програма.

1.1.3. ВТУ изгражда и прилага политика за осъществяване взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма. Това е регламентирано в Правилника за научноизследователската и художественотворческа дейност във ВТУ, Правилник за атестиране на преподавателските, научно-преподавателските и изследователските кадри във ВТУ, Правилник за дейността и управлението на института за перспективни изследвания, Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ,

Правилника за придобиване на научни степени във ВТУ и др. В електронния научен архив са налични публикациите на академичния състав от катедра „Туризм“, пълно текстово с отворен достъп. Академичният състав на катедра „Туризм“ участва в редица редколегии и научни дружества. Стопански факултет Ежегодно се организират Международна научно-практическа конференция „Развитие на българската и европейската икономика – предизвикателства и възможности“, а катедра „Туризм“ международна научна конференция в ПН 3.9 Туризм.

1.1.4. Във ВТУ има приет Етичен кодекс на работещите във ВТУ (Протокол №8/12.09.2008г.) и функционира Комисия по етика, чиято дейност е регламентирана от Правилник за работата на Комисията по етика (последна актуализация Протокол №12/19.12.2011г.). Етичният кодекс е публично оповестен и определя етични норми, правила и поведение, формиращи организационна култура за утвърждаване на доброто име на ВТУ. Приет е Правилник за защита на интелектуалната собственост (Решение на АС № 2/20.02.2017). ВТУ поддържа вътрешна система за утвърждаване на академична почтеност и непримиримост към академични измами, чиято основна част е софтуерът за установяване на неправомерно цитиране чрез PLAGSCAN. Всички издания на университетското издателство преминават през проверка за плагиатство.

Изводи на ПК по стандарт 1:

По 1.1.1. Обучението в ДП „Туризм“ ще се осъществява съобразно основната мисия, цели, задачи и приоритети на университета. То е в съответствие с действащото национално законодателство и с вътрешните нормативни документи на ВУ.

По 1.1.2. Във ВТУ има официално приета и публично оповестена политика за осигуряване на качеството. Обучението по ДП е в съответствие със СУК на университетско ниво, като се отчита спецификата на ПН 3.9 Туризм и ДП. Създадени са и функционират вътрешни структури за поддържане на качеството.

По 1.1.3. Във ВУ, респективно катедра „Туризм“ е изградена и се прилага политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания на преподавателите и учебния процес във ВТУ. Катедра „Туризм“ провежда ежегодна международна научна конференция в ПН 3.9 Туризм.

По 1.1.4. Във ВТУ е приет Етичен кодекс, в който са залегнали основните принципи за академична почтеност. В периода на акредитация няма регистрирани и документирани процедури за предотвратяване на прояви на дискриминация, както и за санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

2.1.1. Постоянната комисия установи, че ДП по „Туризм“ има устойчиви цели и задачи на образователната и научна дейност и е обвързана с целите на обучението във ВТУ. В проекта на програмата са интегрирани теоретичните достижения, практическия опит, добрите практики и примерите за организацията и управлението на туристическите дейности в индустрията. Образователните цели и задачи на докторската програма се базират на Стратегията за развитие на ВТУ, Стратегията за развитие на ПН 3.9 Туризм, както и анализ на учебни планове от Европа (Испания и С. Македония) и страната. Разработен е групов учебен план (Решение на АС Протокол № 9/13.06.2022 г) като учебната документация съдържа ясно изразени очаквани резултати от обучението, разработени за редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение.

2.1.2. ВТУ има организация и стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация. Квалификационната характеристика е разработена по образец, съгласно Стандарт за структурата и съдържанието на квалификационната характеристика във ВТУ. Учебната документация за придобиване на ОНС „доктор” във ВТУ отговаря на законовите изисквания, както и Правилника за прием и обучение на докторанти. Обучението се осъществява по индивидуален учебен план (ИУП), въз основа на приет от АС Групов учебен план (ГУП). Няма данни за участие на заинтересованите страни в процеса на разработване и обновяване на учебната документация.

2.1.3. Учебната документация на ДП включва: квалификационна характеристика и групов учебен план (решение на АС № 4 от 22.02.2021), индивидуален учебен план (ИУП), учебни програми, следвайки процедурно вътрешноуниверситетските правила и стандарти. Учебната документация съдържа ясно изразени очаквани резултати от обучението, включващи конкретно формулирани знания и умения. ИУП се развива по семестри, като всяка година обхваща 2 (два) семестъра и дейности, които покриват 30 кредита на семестър или 60 кредита годишно, или 180 кредита общо. При задочното обучение годишните кредити са 45. Семестърът започва съобразно с графика за прием на докторанти, който се утвърждава ежегодно от АС.

Обучението в ДП „Туризм“ е предвидено да бъде със срок на обучение 3 години за редовна и 4 години за задочна и самостоятелна форма на обучение с 180 ECTS. Разработен е групов учебен план (Решение на АС Протокол № 9/13.06.2022 г), включващ блокове от задължителни (2 от 6 дисциплини, 20 ECTS), избираеми (1 от 6, 10 ECTS) и факултативни (1 от 3, 10 ECTS), като и преподавателска дейност (10 ECTS) за редовно, задочно и самостоятелна форма на обучение (чл. 48 ал. 1 от Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ). Учебния план включва още научно-изследователска (творческа) дейност за 120 ECTS за редовна и 130 ECTS за задочна форма на обучение. За докторантите от задочна и самостоятелна форма на обучение се предвижда възможност за заместване на кредитите от преподавателска дейност с кредити от научно-изследователска дейност. Задължителните дисциплини са специализирани и се водят основно от катедра Туризм, докато избираемите и факултативни са допълващи и се водят от други катедри. Предвиденият брой часове за придобиване на един кредит е 30 часа, разпределени в аудиторна и извън аудиторна заетост. Всички активности, с респективни ECTS, са описани в груповия и индивидуалния план на докторантите, където разпределението е по години за целия период на обучението и се включват също така участие в семинари, конференции, научни прояви, обсъждане на три публикации.

2.1.3. За разкриване на ДП е потърсено мнението 3 заинтересовани страни – магистър, директор на професионална гимназия и бизнес партньор. Представени са писма за подкрепа и положителна нагласа за разкриването на ДП. Стопански факултет провежда анализ на възможните работни места, в т.ч. от национални и международни проучвания за развитието на пазара на труда. Открити са потребности в национален и вътрешноинституционален план.

2.1.5. Катедра „Туризм“ поддържа база данни за аналогични 5 докторски програми в страната. Докторската програма е съвместима със сходни докторски програми на други висши училища в България, ЕС (Испания) и извън ЕС (С. Македония). Откритите са предимствата на ДП в т.ч. за съвместимост, възможности за мобилност, публикации, участия в конференции и др. Поради факта, че настоящата процедура е за разкриване и акредитация на ДП, съответно докторанти не са обучавани и няма реализирани изходяща и входяща мобилност на докторанти.

2.1.6. Във ВТУ има изградена система за наблюдение, контрол и оценка на всички програми, включително докторските. Това е регламентирано в Правилника за прием и обучение на докторанти, Правила за разработване и утвърждаване на учебна документация във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Процедурите за придобиване на ОНС „доктор“ са

регламентирани в Правилник за придобиване на научни степени във ВТУ. Наблюдението, контролът и оценката на учебната документация е в обхвата на СУК, провежданите вътрешни одити, Факултетната комисия по управление на качеството, Факултетната комисия по учебни дейности, Комисията за учебни дейности при АС, ФС, отдел „Докторанти“ и АС. Ежегодно се провеждат анкетни проучвания сред докторантите за качеството на обучение, като резултатите са част от отчетите на Факултетната комисия по качество.

Изводи на ПК по стандарт 2:

По 2.1.1. Създадени са условия за разработване на ДП „Туризм“ в съответствие със съвременните образователни стандарти и постижения на науката, а в учебната документация са зададени интелектуалните качества, знания, умения и компетенции, придобивани в хода на обучението в ДП по „Туризм“.

По 2.1.2. Разработването, одобрението и прилагането на учебната документация по ДП се основава на действащата нормативна уредба и Правила за разработване и утвърждаване на учебна документация във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Няма данни за докторанти, представители на бизнеса и професионалните организации, участвали в изготвянето на учебната документация. Представени са писма за подкрепа и заинтересованост от ДП.

По 2.1.3. Учебната документацията на ДП „Туризм“ се разработва по единни правила за ВТУ, задава ясни цели, знания, умения и практически навици, които съответстват на спецификата на докторската програма. Документацията включва учебен план и квалификационна характеристика на докторската програма, учебни програми по дисциплините от учебния план, кредити, групов учебен план, индивидуален учебен план на докторанта, атестация на докторанта. За всеки докторант се разработва съгласно одобрен образец индивидуален учебен план, в който са посочват дейности и срокове за постигането им в хода на докторантурата.

По 2.1.4. При разработването на ДП се вземат под внимание резултатите от извършени проучвания, касаещи развитието на науката и пазара на труда.

По 2.1.5. ПК установи, че катедра „Туризм“ поддържа база данни за аналогични 5 докторски програми в страната. ДП е съвместима с докторски програми в други ВУ в България, ЕС (Испания) и извън ЕС (С. Македония). Това създава условия и предпоставки за осъществяване на мобилност. Заразглеждания период няма реализирани изходяща и входяща мобилност на докторанти.

По 2.1.6. В ВТУ има изградена система за наблюдение контрол и оценка на всички програми, включително ДП „Туризм“. Дейностите по оценка на програмите са в обхвата на СУК, провежданите вътрешни одити, Факултетната комисия по управление на качеството, Факултетната комисия по учебни дейности, Комисията за учебни дейности при АС. Ежегодно се провеждат анкетни проучвания сред докторантите за качеството на обучение, като резултатите са част от отчетите на Факултетната комисия по качество.

СТАНДАРТ 3.ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

3.1.1. При подготовката на докторанти по докторската програма „Туризм“ ще се прилагат съвременни образователни форми и методи в пряка връзка с използване на най-

новите научни постижения. Обучението ще бъде интердисциплинарно, с акцент върху най-новите теоретични и приложни концепции, модели и практики в широкия спектър от развитието и функционирането на туристическия бизнес. На докторантите се осигуряват възможности за изграждане и развитие на общи и специфични изследователски способности.

3.1.2. Докторантите от докторската програма „Туризм“ на ВТУ ще се обучават с помощта на адекватни индивидуални и колективни форми с активното участие и под контрола на научния ръководител по отношение на изпълнението на индивидуалните планове. Съгласно установената процедура индивидуалният учебен план включва видовете учебна, преподавателска и научноизследователска дейност (работа по дисертационен труд, публикации в страната и чужбина, участие в научни форуми в страната и чужбина, участие в образователни и научни проекти), изпълнението на която осигурява необходимия брой кредити. Индивидуалните учебни планове се разработват както за целия период на обучение, така и за всяка академична година поотделно. Индивидуалните учебни планове за отделните академични години разпределят дейностите от общия работен план на докторанта, като конкретизират тяхното съдържание и сроковете за изпълнение.

3.1.3. В изпълнение на индивидуалния план, докторантите изпълняват всички основни етапи в подготовка на дисертационния си труд. Въведено е изискване за периодично докладване на резултатите, свързани с напредъка на дисертационния труд и публикации (3) пред преподавателите от обучаващото звено и провежданата ежегодна международна научна конференция от катедра Туризм. Докторантите ще се атестират в края на всяка академична година, като за всяка отчитана дейност докторантът представя и доказателствен материал. Редовните докторанти със стипендия са задължени да отчитат извършената работа и постигнатите резултати в края на всяко тримесечие. Документацията, удостоверяваща резултатите ще се съхраняват в индивидуално досие на всеки докторант в отдел „Докторанти“.

3.1.4. За оценяването постиженията на докторантите в докторската програма „Туризм“ на ВТУ са създадени и ще се прилагат достатъчно ясни, адекватни, съвременни и публично оповестени методи за оценяване.

3.1.5. Във ВТУ са създадени институционални и административни условия, даващи право на докторантите при необходимост да сигнализират за нередности по процедурите за обучение или при засягане на техните права. Правилата за разглеждане на жалби са част от Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ. Няма предходна акредитация, няма жалби от докторанти, обучаващи се докторската програма „Туризм“.

Изводи на ПК по стандарт 3:

По 3.1.1. Обучението на докторантите в ДП ще се провежда чрез съвременни образователни форми и методи, като се полагат усилия да се използват научните постижения в областта на докторската програма.

По 3.1.2. Обучението на докторантите ще се осъществява чрез индивидуални и колективни образователни форми, съобразно стандартите на ВТУ. Изпълнението на дейностите, заложи в индивидуалния план, ще се контролира и подпомага от научния ръководител и първичното звено.

По 3.1.3. Докторантите ще докладват периодично за резултатите от изследователската си дейност като подготвят годишен отчет за изпълнението на учебния план (изпити по докторантски минимум, участие в семинари, преподавателска и научна дейност). Текущ контрол върху спазването на индивидуалния план ще се осъществява от научния ръководител, а периодичен – от катедра „Туризм“ и Стопански факултет.

По 3.1.4. Във ВТУ се използват съвременни и публично оповестени методи за последователно и справедливо оценяване на постиженията на докторантите. Оценяването е релевантно на прилаганите методи на обучение и е базирано на въведената ECTS система.

По 3.1.5. Във ВТУ съществуват правила и процедури за разглеждане на жалби от докторанти, като част от Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ. Няма предходна акредитация, няма жалби от докторанти, обучаващи се докторската програма „Туризм“.

СТАНДАРТ 4.ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

4.1.1.Обучението по ДП „Туризм“, катедра „Туризм“ в Стопански факултет на ВТУ е предвидено да бъде в съответствие с действащата национална нормативна рамка и съгласно вътрешната уредба, процедури и практики по прием, обучение, получавана квалификация и дипломиране на докторанти. Те уреждат последователно етапите и документите, касаещи „жизнения цикъл“ на докторанта, и ще бъдат публикувани на официалния сайт на ВТУ. Наличен е Справочник на докторанта, който е публично достъпен и съдържа информация за „жизнения цикъл“ на докторанта.

4.1.2.В катедра „Туризм“ в Стопански факултет е създадена благоприятна среда за изследователската и публикационната дейност на докторантите. Осигурена е взаимовръзка по веригата „наука – образование - бизнес“ и са въведени механизми за отчетност на учебната и научната натовареност на докторантите. Осигурени са възможности за активно участие в проектно ориентирани дейности под ръководството на хабилитирани преподаватели. Осигурена е възможност за публикационната дейност в списанието „Социално-икономически анализи“, издавано от Стопански факултет. Провежданите ежегодни научни конференции в Стопански факултет и на катедра „Туризм“ в която активно участват и докторанти (от други ВУ в страната и чужбина). Няма обучавани докторанти, но са представени доказателства за активността на студенти (76 публикации за периода 2018-2022) в ПН 3.9 Туризм, което доказва, че е налице работещ алгоритъм за мотивиране и приобщаване на студенти и потенциални докторанти към научно-изследователска дейност.

4.1.3.На докторантите от ДП „Туризм“ са осигурени възможности за мобилност. По данни на официалната страница за Еразъм+ са налични 14 договора с партньорски университета, като от тях 5 имат предвидена опция за мобилност на докторанти. За периода на акредитация, няма обучение, съответно реализирани входящи и изходящи мобилности на докторанти от ДП „Туризм“. Стопански факултет и катедра Туризм осигуряват информация за провежданите научни форуми и възможност за финансиране за участието на докторантите.

4.1.4.Във ВТУ е създадена и функционира достатъчно ефективна административна система, чиито процедури позволяват регистриране и проследяване на протичането на докторантурите от момента на зачисляване до момента на защитата, както и реализацията на завършилите докторанти. За всеки докторант на ДП „Туризм“ ще се създава, води и съхранява лично досие в отдел „Докторанти“ към дирекция „Научна, проектна и библиотечно-изследователска дейност“, както и в Стопански факултет.

Няма обучавани докторанти.

Изводи на ПК по стандарт 4:

По 4.1.1. Висшето училище има разписани процедури и практики за етапите на „жизнения цикъл“ на докторанта, които са регламентирани във вътрешните документи и са

публично оповестени на сайта на ВТУ. Наличен е Справочник на докторанта, който е публично достъпен и съдържа информация за „жизнения цикъл“ на докторанта.

По 4.1.2. Във ВТУ, Стопански факултет и катедра Туризм са създадени редица възможности за включване на докторантите в изпълнението на научноизследователски проекти.

По 4.1.3. Осигурени са възможности за мобилност и участие в научни форуми. Няма обучавани докторанти, респективно данни за мобилности и/или участия във форуми.

По 4.1.4. Във ВТУ е създадена административна система за регистриране хода на докторантурата и реализация на завършилите докторанти от ДП.

СТАНДАРТ 5.ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

5.1.1. ВТУ прилага политика, насочена към създаване и поддържане на качествен преподавателския състав. Тя е в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба в страната и във ВУ, както и в изпълнение на Стратегията за развитие на ВТУ 2017-2025. Академичния състав на катедра „Туризм“ към 07.2023 е 7 човека, от които в ПН 3.9 Туризм - 2 хабилитирани на ПОТД и 1 на ВОТД, 1 нехабилитиран с ОНС „доктор“. Преподавателите, които ще осъществяват обучението на докторантите в ДП „Туризм“ са от три факултета (Стопански, Исторически и Математика и информатика), общо 10, като с хабилитация в ПН 3.9 Туризм са 2 на първи ОТД, 1 на ВОТД след учебната 2018/2019, всички останали са на ПОТД, но в различни ПН в т.ч. ПН 3.7 АУ- 2, ПН 4.4. Науки за земята 2, ПН 4.5 Математика -1 и ПН 2.2 История и археология – 1 и ПН 4.6. Информатика и компютърни науки (всички професори). Всички преподаватели са хабилитирани и с регистрация в НАЦИД. Средната възраст на академичния състав на катедра „Туризм“ е 45 година, а на осъществяващия специализираното обучение е 56 години. Налице е потенциал за израстване и хабилитация на академичния състав. Разпределението на дисциплините в ДП „Туризм“ е небалансирано, като три от дисциплините са възложени на преподавател на ВОТД. Атестационните процедури на всички преподаватели се извършват ежегодно и получените оценки са положителни.

5.1.2. През периода 2018-2023 г. преподавателите, които ще осигуряват обучението в ДП „Туризм“ имат 48 участия в научни проекти, от които 35 във вътрешни, 8 в национални и 5 в международни проекти (общо с квалификация в ПН 3.9 и с компетенции по ДП). Средният брой участия в научни проекти на един преподавател, осигуряващ обучението в ДП е 0,9. За същия период са отчетени 86 участия в научни форуми, като преобладават тези в страната - 56, а в чужбина са 30 бр. За периода на акредитация, средният брой участие на един преподавател в научни форуми е 1,6.

За разглеждания период изходящата мобилност на преподавателите от катедра „Туризм“ е общо 8 бр. мобилности, за периода 2018-2023 г., всички по програма Еразъм + с цел преподаване. Входяща мобилност не е реализирана.

5.1.3. Преподавателите от първичното звено имат успешни изяви по специалността на ДП. Те участват в редакционни колегии и научни журита и осъществяват експертна дейност по научни проекти. Академичният състав поддържа висока активност в експертната и консултантската дейности в областта на туризма.

Изводи на ПК по стандарт 5.1:

По 5.1.1.Подготовката на докторанти ще се осъществява от 9 хабилитирани преподаватели на ОТД, и 1 на ВОТД. От тях 3 (2 на ПОТД и 1 ВОТД) с хабилитация в ПН 3.9 Туризм, останалите с компетенции в областта на ДП (хабилитирани в ПН 3.7, ПН 4.6, ПН 4.5, ПН 2.2 и ПН 4.4).

По 5.1.2. Преподавателите от катедра „Туризм“ в Стопански факултет на ВТУ осигуряват продуктивна академична среда за научни изследвания.

По 5.1.3. Академичният състав на катедра „Туризм“ има успешни изяви по специалността на ДП. Те са представени чрез участия в редколегии, научни журита, експертна и консултантска дейност и др.

Критерий 5.2. Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея

Акцентира се върху факти, обстоятелства и начин, по който ВУ изпълнява критерий 5.2. в съответствие с /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/

5.2.1 Оценка на научноизследователската дейност на хабилитираните преподаватели

Преподавателите, които ще обучават докторанти в ДП „Туризм“, участват активно в научноизследователската дейност на ВТУ. Това участие се реализира в рамките на: Стратегията за развитие на ВТУ 2017-2025 и Стратегията за развитие на ПН 3.9 Туризм. Хабилитираните преподаватели с квалификация в ДП „Туризм“ са реализирали 15 участия в проекти (5 участия в международни, 8 национални и 2 вътрешноуниверситетски проекти). Тези с компетентност по ДМ още 33 вътрешни проекта, или общо 48 проекта с участия на преподавателите в ДП.

Броят на научни проекти варира от 6 до 11 по години за анализирания период, или средният брой участия на един преподавател за периода е 0,9 на година. Участието в национални и международни проекти е равностойно, като се забелязва спад и в двата случая след 2020г. Откроява се участието във вътрешни проекти, които представляват 73% от всички проекти. Относителния дял на преподаватели, участвали във вътрешни проекти е 88,9%, в национални и международни проекти е 11% за последните 5 години.

За периода 2018-2023г. се отчита стабилно участие на преподавателите от ДП в научни форуми – общо 86 участия за периода като преобладават участията на научни форуми в страната (56). Средният брой участия на един преподавател на година в научни форуми е общо 1,6 на година, в т.ч. 1 за форуми в страната и 0,6 за форуми в чужбина.

За периода на акредитация академичния състав, осигуряващ обучение в ДП има общо 148 публикации, от които 109 в страната и 39 в чужбина. В общия брой публикации преобладават статиите и докладите (72 статии и 58 доклади), от тях 19 са в реферирани издания, а 2 са в издания с импакт фактор/импакт ранг (в SCOPUS; Web of Science). Детайлният анализ показва още, че всички публикации с IF/IR са дело само на преподаватели от други ПН, различни от ПН 3.9 и не са в обхвата на ДП „Туризм“.

Броят на цитирания в реферирани научни издания е общо 27 за последните 5 години, като няма такива в издания с импакт фактор/ импакт ранг.

Средно годишно публикациите в страната на 1 хабилитиран преподавател са 2, а на публикациите в чужбина падат на 0,7. От публикациите в страната най-значим дял имат статиите 41% и докладите 44%. От публикациите в чужбина, статиите представляват 69%, следват докладите 26%.

Таблица 2. Научноизследователска дейност на хабилитираните преподаватели в докторската програма за периода на акредитация

Преподаватели, бр.	Публикации, бр.			Цитирания в издания с импакт фактор или импакт ранг, бр.	Участия в научни проекти, бр.			
	В издания с импакт фактор или импакт ранг	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо		Национални	Международни	Вътрешно-институционални	Общо
Хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП 2 (ПОТД)	0	41	41	0	8	5	2	15
Хабилитирани преподаватели с компетентност по ДП 7 (ПОТД)	2	105	107	0	0	0	33	33

5.2.2. Оценка на научноизследователската дейност на докторантите

Това е първа акредитация за разкриване на ДП и няма обучавани докторанти.

Изводи на ПК по стандарт 5.2:

По 5.2.1. Научноизследователската и публикационната активност на хабилитираните преподаватели, които ще осигуряват обучението в ДП включва общо 148 публикации, няма публикации с импакт фактор и импакт ранг (Web of Science; Scopus) в областта на ДП Туризм“. Средният брой участия на един преподавател в проекти за периода е 0,9 на година, като преобладават участията във вътрешни проекти (73% от всички участия в проекти). Средният брой участия на един преподавател на година в научни форуми е общо 1,6 на година, в т.ч. 1 за форуми в страната и 0,6 за форуми в чужбина.

По 5.2.2. Това е първа акредитация за разкриване на ДП и няма обучавани докторанти.

СТАНДАРТ 6.УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности

6.1.1. ВТУ притежава и развива собствена материално-техническата база, необходима за провеждането на качествено обучение и изследователска дейност. Осигуреността обхваща самостоятелната сграда на Стопански факултет на ВТУ и учебни зали, аудиторни площи в т.ч. специална зала за работа на докторантите във факултета и специализирана компютърна зала за обучение на докторанти, работни места в катедра Туризм както и компютърни зали с достъп до Интернет. Възможностите се разширяват и от други бази, терени и съоръжения (информационни, спортни и други) на ВТУ.

6.1.2. Средствата за финансовото и материалното осигуряване на разработваните дисертационни трудове на докторантите във ВТУ се утвърждават ежегодно от ректора на ВТУ по видове разходи – разходи за издръжка на обучението и социално-битови разходи, въз основа на чл. 54 (1) от Правилника за прием и обучение на докторанти. Финансирането на експерименталната работа за всеки дисертационен труд се осъществява по отделни годишни

план-сметки, утвърдени от Ректора. Въпреки това в Доклада-самооценка се отбелязва, че поради ограничен финансов ресурс Стопански факултет и ВУ като цяло нямат възможност за пряко финансиране на експедиции, теренна работа, закупуване на данни и творчески командировки на докторантите от ДП.

6.1.3. На докторантите от ДП е осигурен достъп до всички научни издания, намиращи се на разположение в Централната университетска библиотека, чуждоезиковите библиотечно-информационни и културно-информационни центрове на ВУ, библиотеката на Стопански факултет и Регионалната народна библиотека „П. Р. Славейков“, Велико Търново. Ресурси за научно-изследователската дейност на докторантите се предоставя чрез осигуряване на свободен достъп чрез електронните каталози, онлайн системата за архивиране на мрежата JSTOR, както по линия на библиотечен обмен. ЦУБ разполага с библиотечен фонд от 381 000 това, в т.ч. над 4000 заглавия научна литература в ПН на ДП. Общо читалните на Централната библиотека, филиалните библиотеки и библиотечно-информационните и културни центрове на ВТУ разполагат с 660 работни места. Съотношението на работните места и площта за работа на един обучаван докторант е приблизително 3,50 кв. м.

6.1.4. ВТУ стимулира изследователската дейност на докторантите, като им предоставя възможност да публикуват резултатите от своите изследвания в периодичните издания на ВУ, както и в сборници от конференции, кръгли маси и др. научни събития. Стопански факултет издава списание "Социално-икономически анализи", което е реферирано и индексирано ERIH+, CEEOL, Citefactor, WorldCat, ROAD Directory, DRJI, EIJ, ESJI, SIS, Rootindexing, WCOSJ, ICI, Journal Factor, излиза два пъти годишно и публикува оригинални научни изследвания в областите на икономиката, управлението, туризма и социалните науки. Насърчава се участието в провежданата ежегодно международна конференция на катедра „Туризм“, която привлича учени, докторанти и студенти като се утвърждава, като водеща конференция в ПН в страната. Участието на докторанти в научноизследователска дейност се организира в рамките на техните индивидуални учебни планове и част от тяхната атестация.

Изводи на ПК по стандарт 6:

По 6.1.1. ВТУ изгражда и поддържа подходяща за обучението на студенти и докторанти материално-техническа база, включваща аудитории, кабинети, специализирани центрове, лаборатории, които създават академичен комфорт за работа на обучаващите се, осигуряване на достъп до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението и подготовката на докторантите при разработване на дисертационните им трудове.

По 6.1.2. Средствата за финансово и материално осигуряване на разработваните дисертационни трудове на докторантите във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ са нормативно регламентирани. Липсва финансиране за провеждането на експерименти, практики, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове на докторантите от ДП поради финансови ограничения във ВУ.

По 6.1.3. ВТУ създава благоприятни условия за работа на докторантите и чрез осигурен достъп до актуални научни издания и бази данни. ВУ разполага и предоставя на обучаемите специализирана литература в областта на ДП, свободен достъп до световни научни бази данни, което осигурява информационно тяхната изследователска дейност.

По 6.1.4. Във ВТУ, Стопански факултет и катедра Туризм се стимулират научноизследователската дейност на докторантите от ДП и им осигуряват възможности за публикуване на техните научни разработки както във собствено реферирано и индексирано издание, така и чрез провеждането на ежегодна научна конференция в областта на ДП.

СТАНДАРТ 7.УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите

7.1.1. Създадената организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите във ВТУ се базира на изградената и функционираща СУК. Политиката по качеството на ВУ е публично оповестена и достъпна за всички заинтересовани страни. Разработена е Интегрирана управленска информационна система, която позволява да се управление на информацията включително профил в модул Е-студент/докторант със собствено досие. Информацията, която се акумулира се получава на ниво университет, факултет и катедра, на базата на ежегодно провеждани анкетни проучвания. На равнище университет анкетните проучвания се провеждат онлайн през сайта на ВУ, където са публикувани анкети за проучване мнението на докторантите относно качеството на обучение във ВУ. Резултатите от направените проучвания се обобщават и анализират от ФКУКА, на базата на което се вземат необходимите мерки за преодоляване на разкритите слабости. Провеждат се анкети и сред външните заинтересовани страни, които са публично достъпни. Създадена е и система „Алумни“, в която завършилите се регистрират. Системата обективно следи за реализацията и поддържа връзката със завършилите студенти и докторанти.

7.1.2. Периодично се обсъждат публично резултатите, свързани с качеството на обучението и необходимостта от неговото усъвършенстване. Промените се обсъждат в катедра „Туризм“ и Стопански факултет, като на това се основание се правят предложения за цялостно подобряване на докторантското обучение и за отразяване в докладите за одити.

Изводи на ПК по стандарт 7:

По 7.1.1. ВТУ има собствена система за управление на информацията и съдържанието. Тя функционира ефективно и е надежден инструмент за събиране и анализ на информация, вкл. и за състоянието и развитието на ДП. ВТУ има изградена интегрирана управленска информационна система (включваща специализирани подсистеми с регламентиран достъп), която обхващат целия жизнен цикъл на докторанта и е базирана на Политиката по управление на качеството в университета, която функционира на две равнища - ВУ и факултет.

По 7.1.2 ВТУ извършва регулярни проучвания на нагласите и очакванията на студенти/докторанти и работодатели относно качеството на обучението. Получените данни се обсъждат ежегодно от комисиите по управление на качеството и акредитацията на равнище ВУ и факултет - УКУКА и ФКУКА. Изготвяните доклади за функционирането на системата се публикуват на уеб страницата на ВУ.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти

8.1.1. Във ВТУ съществува система за популяризиране на актуална и пълна информация за НИД на академичния състав и докторантите от всички програми. Учебната документация (в т.ч. квалификационна характеристика, групов учебен план, разработени учебни програми) се намират в Електронния каталог на докторските програми на ВТУ, където информацията е представена с възможност за търсене по азбучен ред, по направления и по факултети.

Информация за проведените научни форуми, включително и в които с участват докторанти, е публикувана на страницата на Университета, в раздела Научен календар на ВТУ. Аналогичната информация фигурира и на английски език, предназначена за международната публика и нашите чуждестранни партньори.

Информация за университетските форуми с участието на докторанти се публикува и в Регистъра на издателската дейност: <http://ph.uni-vt.bg/>. Проектната дейност на Университета се публикува в Регистъра на проектната дейност: <http://projects.uni-vt.bg/>.

Преподавателите от катедра Туризм популяризират дейността чрез различни медийни канали, социални медии и платформи, за които ВТУ е представил подробен списък.

8.1.2. Във ВТУ са създадени условия за мобилност на студенти, докторанти и преподаватели в чуждестранни висши училища по международни програми. Университетът участва в програма „Еразъм+“. Обособена е специална страница по „Еразъм+“ <https://erasmus-vtu.bg/novini>, както и за възможностите за участие в образователни и научни проекти <http://www.uni-vt.bg/bul/pages/?zid=1&page=414>. Всички възможности за мобилности по договори по Еразъм + са публично достъпни.

По данни на официалната страница за Еразъм+ в ПН 3.9 Туризм са подписани 14 договора с партньорски университета, като в тях 5 имат предвидена опция за мобилност на докторанти от ДП (в т.ч. Чехия, Сърбия, Полша, Турция, С. Македония).

8.1.3. На докторантите от ДП „Туризм“ на ВТУ се предоставят възможности да участват с научни доклади във форуми и научни конференции на ВТУ, провеждани в страната и чужбина. Иновационните резултати по докторските програми на ВУ се представят пред широки и авторитетни международни форуми у нас и в чужбина като за това се публикува пълна информация на официалната страница на Университета. Всички конференции се анонсират на страницата като се отправя специална покана към студенти и докторанти. Публикуваните от тях издания се отразяват в Регистъра на издателската дейност.

Списанията и изданията на Университета са друг форум, който представя научната продукция на преподавателите на ВТУ. Научните сборници също са формат за публикуване на научните резултати. Публикационната дейност на преподавателите е обобщена и представена в Научен архив на ВТУ.

Освен на официалната страница на ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ се поддържат активно и официални страници в социалните мрежи като Facebook, присъствие във виртуалното пространство, Гугъл платформа и др., където редовно се публикува информация за предстоящи и минали събития, популяризиращи успехите в научно-изследователската и творческата дейност в ПН 3.9 Туризм, в т.ч. тази на докторантите: <https://www.facebook.com/tourismVTU>, <https://sites.google.com/view> и т.н.

Изводи на ПК по стандарт 8:

По 8.1.1. ВТУ полага значителни усилия за осигуряване на широка информираност за съдържанието на докторските програми и за решенията, които се взимат за подобряване на качеството на обучение в тях. Учебната документация по ДП и всички решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав са достъпни на сайта на ВУ.

По 8.1.2. Информация за възможностите за мобилност на докторантите се публикува своевременно на сайта на ВУ. Налице са значителен брой университети партньори, в които докторантите от ДП „Туризм“ могат да реализират мобилности. В ПН 3.9 Туризм са подписани 14 договора с партньорски университета, като в тях 5 имат предвидена опция за мобилност на докторанти от ДП.

По 8.1.3. Иновационните резултати по ДП са публикувани в различни научни издания на Стопански факултет и представени на множество научни събития. Тези резултати са видими на страницата на факултета и Цифровия научен архив на ВУ.

СТАНДАРТ 9.ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

9.1.1. Стопански факултет на ВТУ ежегодно осъществява мониторинг (преглед) и актуализиране докторските програми, като я съобразява и с еволюцията на научните знания, изследвания и технологии. Текущият мониторинг се допълва и от атестацията на докторантите. Органите, които отговарят за наблюдаване, анализиране, оценяване, актуализиране и одобряване на учебната документация в ПН 3.9 Туризм и ДП са катедра „Туризм“, Факултетска комисия по учебната дейност към Стопански факултет (ФКУД); На ниво университет по учебни дейности към Академичния съвет; Академичният съвет на ВТУ и Център по управление на качеството, подпомаган от неговите звена. Отдел „Докторанти“ координира и контролира дейностите, свързани с приема и обучението на докторанти и защитата на дисертационни трудове за придобиване на ОНС „Доктор“. Отделът се ръководи от директора на дирекция „Научна, проектна и библиотечно-издателска дейност“.

Пряко отговорен за административния контрол по учебната документация е зам.-деканът по учебната дейност и Комисията за учебни дейности. Учебните планове за докторанти се въвеждат в електронната система, а в хартиен вариант, заедно с ИУП на всеки докторант се съхраняват при секретаря на Факултета, която изпълнява инспекторски функции за докторантите. Цялата процедура, свързана с учебната документация на докторската програма, е описана в Правила за разработване и утвърждаване на учебна документация във ВТУ - със свободен достъп на сайта на ВТУ. Обучението по отделните дисциплини се води съобразно учебните програми. Периодично се актуализира тяхното съдържание в съответствие с най-новите изследвания и постижения в конкретната дисциплина. По този начин академичният състав осигурява основа за задълбочаване на теоретичната подготовка на докторантите и подпомага научно-изследователската им работа. Изборът на дисциплини зависи от темата на дисертационния труд на докторанта.

Ключово при осъвременяването и съответствието на учебната документация с потребностите на практиката е актуализацията на груповите учебни планове (ГУП). Те се изготвят и актуализират в съответствие с Правилника за прием и обучение на докторанти и Правилата за разработване и утвърждаване на учебна документация във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Промените в ГУП се извършват от ФС по предложение на КС на катедрите, които обучават по акредитирани докторски програми. Плановите се утвърждават от Ректора на Университета след съответно решение на АС. Потребността от промяна се установява чрез: проследяване на постиженията на водещи университети в световен план като за целта се ползва собствен информационен масив; събрана информация от профилираните научни мрежи; анкетни допитвания от докторанти, потребители и партньорски организации; участие в научно-изследователски проекти и комуникация с колеги. Заложените в системата за управление на качеството механизми (анкети, одити) имат голямо значение за предприемане на дейности, целящи повишаване ефективността на докторантските програми.

Предпоставка за иновационния потенциал на докторската програма е участието на преподавателския състав и обучаваните докторанти в научни конференции, както и тяхната публикационна дейност. В рамките на ВТУ и Стопански факултет са осигурени възможности за участие в студентско-докторантски и научно-практически конференции и други научни

форуми, публични лекции и пр., като чрез тях се изпълняват и съответните дейности, заложиени в научноизследователската част на индивидуалните учебни планове на докторантите.

9.1.2. Планирането и изпълнението на дейностите по оптимизиране на ДП се изпълнява съгласно правилата на ВУ. Те съответстват на установената от стандартите за управление на качеството нормативна база при създаване и актуализиране на учебната документация. Ефективността на докторските програми се осигурява чрез СУК, прилаганата Политика по качеството и Центърът за управление на качеството (ЦУК). ЦУК взаимодейства и поддържа връзка с Факултетската комисия по управление на качеството и акредитацията (ФКУКА), като периодично се извършват вътрешни одити и наблюдение върху качеството на обучението по докторската програма, включително чрез провежданите анкетни проучвания. Плановите за работа на ФКУКА, докладите от вътрешните одити на Стопански факултет и докладите за резултатите от проведените анкетни проучвания се публикуват в съответните срокове и са видими на под страницата на Стопански факултет - <http://www.uni-vt.bg/bul/pages/?zid=11&page=1749>.

Заложените в системата за управление на качеството механизми, като анкетни проучвания и вътрешни одити, имат голямо значение за предприемане на дейности, целящи повишаване ефективността на докторските програми. При необходимост в докладите за извършените одити се задават препоръки за подобряване на дейността.

ВТУ предоставя възможност обучаваните докторанти да участват чрез свои представители в Студентския съвет, в Общото събрание на Университета, в Общите събрания на основните структурни звена, във Факултетните съвети, във Факултетните комисии по управление на качеството и акредитацията, Факултетската комисия по учебни дейности, Контролния съвет и Съвета на настоятелите на Университета. По този начин те имат участие в цялостния процес по мониторинг и ревизия на докторските програми, съобразно потребностите на съвременната наука и обществото.

Изводи на ПК по стандарт 9:

По 9.1.1. ВТУ има работещ механизъм за осъществяване на редовен мониторинг и своевременно актуализиране на ДП. Тези процеси се осъществяват с активното участие на членове на академичния състав и докторанти, както и на други заинтересовани страни.

По 9.1.2. ВТУ има успешно внедрена система за управление на качеството, която подпомага процесите по планиране и изпълнение на дейностите за повишаване ефективността на ДП посредством добре функциониращи процедури и практики. Те са предмет на регулярни актуализации съобразно динамиката на вътрешната и външната среда.

СТАНДАРТ 10.ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

10.1.1. Във ВТУ се осъществяват планирани дейности за циклично външно оценяване на докторските програми, което е част от СУК. Разработени са и се прилагат вътрешни нормативни документи: Наръчник по качеството, процедури, работни инструкции и оперативни документи по качеството. Настоящата процедура е за разкриване на ДП, поради което не е била обект на самооценяване и външна оценка.

Външна оценка на докторските програми, които предлага ВТУ, се осъществява и от НАОА. ПН 3.9 "Туризм" получава програмна акредитация с оценка 8,73 с Протокол № 22 от 11.07.2018 г. на Постоянната комисия по стопански науки и управление със срок на акредитацията пет години и определен капацитет от 200 студенти за ОКС бакалавър (редовна и задочна форма на обучение) и за 75 студенти в ОКС магистър (редовна и задочна форма на

обучение), общо 275 студенти. Формулирани са 4 препоръки. Решението на САНК потвърждава, че формулираните препоръки със срок постоянен се изпълняват.

Изводи на ПК по стандарт 10:

По 10.1.1. Във ВТУ се осъществяват ежегодни планирани дейности по самооценяване, както и ежегодни външни оценки от международна сертифицираща организация. Регулярно се провеждат и процедури по оценка на професионалните направления и докторските програми. Внедрената във ВУ СУК отговаря на националните стандарти за осигуряване на качество във висшето образование. Осигурена е публичност по отношение на проведените акредитационни процедури.

IV. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ТУРИЗЪМ“, ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.9 „ТУРИЗЪМ“, ВТУ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
В Стопански факултет и катедра Туризъм са създадени възможности за включване на докторантите в изпълнението на научноизследователски проекти и участия в научни форуми.	Ограничен брой на преподавателския състав с квалификация в ПН 3.9 Туризъм.
На докторантите от ДП „Туризъм“ са осигурени възможности за мобилност - 14 договора с партньорски университета, като от тях 5 имат предвидена опция за мобилност на докторанти	Слаба публикационна активност на академичния състав по тематиката на ДП в чуждестрани списания, в т.ч в издания с импакт фактор и импакт ранг в областта на ДП.
Преподавателите от първичното звено имат значителен брой участия във вътрешни проекти, форуми и публикации в страната.	

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на констатациите за резултатите от извършеното оценяване ПКСНУ предлага на Акредитационния съвет да даде акредитация на докторска програма “Туризъм” от професионално направление 3.9 Туризъм във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“.

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКИ

1. Да се увеличи броят на публикациите по проблематиката на докторската програма с високо тегло според методиката на НАОА. Срок: постоянен

2. Да се разработи програма за увеличаване броя на хабилитираните преподаватели с научна квалификация и научна компетентност в областта на професионалното направление 3.9 Туризм. Срок: до следващата акредитация.

Председател на ПКЧУ: /..... /

(проф. д-р Галина Младенова)

ПРИЛОЖЕНИЯ:

А. Задължителни таблици

Таблица 1. Преподаватели на ОТД, осигуряващи обучението по докторската програма „Туризм“.

Показател	2022/2023
Общ брой на преподавателите, осигуряващи обучението по ДП	10
Преподаватели на първи ОТД	
1. Хабилитирани лица (бр.), в т.ч.:	9
1.1. Професори (бр.)	7
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	77,8%
1.2. Доценти (бр.)	2
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	22,2%
Общ брой на преподавателите на първи ОТД:	9
Преподаватели на втори ОТД	
1. Хабилитирани лица (бр.), вкл.:	1
1.1. Професори (бр.)	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-
1.2. Доценти (бр.)	1
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	100%
2. Нехабилитирани (бр.), вкл.:	-
2.1. Гл. асистенти	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-
2.2. Асистент, в т.ч.:	-
с ОНС „доктор“	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-
2.3. Старши преподаватели	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-
2.4.2.4. Преподаватели	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-
Общ брой на преподавателите на втори ОТД:	1

Б. Други таблици, които да отразяват осигуреността на обучението по докторската програма

Таблица 2. Публикации и цитирания на преподавателите на първи ОТД**, осигуряващи обучението в ДП „Туризм“, по календарни години през периода 2018-2023 г.

Показатели	Години					2023*	Общо
	2018	2019	2020	2021	2022		
1. Брой преподаватели, осигуряващи обучението по ДП	9	9	9	9	9	9	X
2. Публикации в страната – общо	29	22	25	23	9	1	109
(средно на един преподавател)	3,2	2,4	2,8	2,5	1,0	0,1	2,0
от тях: монографии	2	0	2	1	1	0	6
глави в монографии	0	1	0	0	0	0	1
студии	1	0	1	0	1	0	3
статии	13	8	9	12	2	1	45
научни доклади	12	12	12	9	3	0	48
рецензия на книга	1	1	1	1	2	0	6
3. Публикации в чужбина – общо,	7	8	7	7	7	3	39
(средно на един преподавател)	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,3	0,7
от тях: монографии	0	0	0	0	0	0	0
глави в монографии	0	0	0	0	0	0	0
студии	0	0	1	1	0	0	2
статии	5	6	4	4	6	2	27
научни доклади	2	2	2	2	1	1	10
рецензия на книга	0	0	0	0	0	0	0
4. Публикации в реферирани и индексирани научни издания	3	4	6	6	0	0	19
(средно на един преподавател)	0,3	0,4	0,7	0,7	0	0	0,4
(относителен дял спрямо всички публикации)	8,3	13,3	18,75	20	0	0	X
5. Публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг	1	0	0	1	0	0	2
(средно на един преподавател)	0,1	0	0	0,1	0	0	X
6. Цитирания в научни издания в страната и чужбина – общо*	5	12	9	1	0	0	27
(средно на един преподавател)	0,5	1,3	1	0,1	0	0	X
в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science)	0	0	0	0	0	0	0
(средно на един преподавател)	0	0	0	0	0	0	0

*към дата 15.06.2023 г.

** в изчисленията не е включен академичен състав на ВОТД